

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО
ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

09.04.2025

м. Харків

№ 70/36-рк/к

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

(інформація, доступ до якої обмежено)

Про припинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Дії АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*, далі – АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», ТОВАРИСТВО), які полягають у відмові в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах території ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

2. СУБ'ЄКТ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (2) Відповідно до відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є юридичною особою, дата державної реєстрації – 26.05.1995, дата запису - 24.06.2005, номер запису - 15881200000002314, ідентифікаційний код юридичної особи – *інформація, доступ до якої обмежено*; місцезнаходження: *інформація, доступ до якої обмежено*. Основний вид діяльності: *інформація, доступ до якої обмежено* (код за КВЕД *інформація, доступ до якої обмежено*).
- (3) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» діє на підставі Статуту, затвердженого загальними зборами акціонерів ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» від 17.04.2019 протокол № 21. Відповідно до пункту 2.3 Статуту, предметом діяльності ТОВАРИСТВА є, зокрема, розподіл електричної енергії

- (4) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом господарювання.
- (5) Згідно з пунктом 82 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», система розподілу електричної енергії (далі - система розподілу) – система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії.
- (6) Відповідно до пункту 56 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», оператор системи розподілу – юридична особа, відповідальна за безпечну, надійну та ефективну експлуатацію, технічне обслуговування та розвиток системи розподілу і забезпечення довгострокової спроможності системи розподілу щодо задоволення обґрунтованого попиту на розподіл електричної енергії з урахуванням вимог щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення енергоефективності.
- (7) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» відповідно до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) від 16.11.2018 № 1442 «Про видачу ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (зі змінами) видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності.
- (8) Отже, у розумінні статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є оператором системи розподілу (далі – ОСР)

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (9) На виконання листа Антимонопольного комітету України від 19.12.2024 № 128-29.5/01-12292е (вх. від 20.12.2024 № 70-01/3361) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) направлено до АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» вимогу від 08.01.2025 № 70-02/108е про надання інформації, на яку листом від 17.01.2025 № 02.11/1605 (вх. від 20.01.2025 № 70-01/151) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надало відповідь.
- (10) Листом від 03.03.2025 № 02.11/5267 (вх. від 04.03.2025 № 70-01/777) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» надало відповідь на вимогу Відділення від 20.02.2025 № 70-02/1050е.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (11) Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносини між ними врегульовані Законом України «Про ринок електричної енергії», Законом України «Про природні монополії», Правилами роздрібного ринку електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 14.03.2018 № 312 (із змінами від 14.02.2023) (далі – ПРРЕЕ, Правила), Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії, затвердженими постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 27.12.2017 № 1470 (із змінами від 02.08.2022) (далі – Ліцензійні умови), та іншими нормативно-правовими актами.
- (12) Результатом розподілу (передачі) електричної енергії на роздрібному ринку є забезпечення можливості отримання відповідним суб'єктом роздрібного ринку електричної енергії необхідного обсягу електричної енергії та рівня електричної потужності із забезпеченням параметрів якості електропостачання, які відповідають

установленим стандартам, та категорії надійності електрозабезпечення відповідно до договору в точках приєднання електроустановок учасників роздрібного ринку.

- (13) Оператор системи зобов'язаний у межах території ліцензійної діяльності укласти договори про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з усіма споживачами, електроустановки яких приєднані до електричних мереж на території діяльності відповідного оператора системи. Не допускається розподіл (передача) електричної енергії до точки розподілу електроустановки споживача за відсутності діючого договору про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії з таким споживачем, крім випадку здійснення розподілу (передачі) електричної енергії оператором системи до власних електроустановок.
- (14) Ініціатором укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки є споживач.
- (15) Споживачі укладають договір споживача про розподіл (передачу) електричної енергії шляхом приєднання до публічного договору за наявності паспорта точки розподілу. У разі надання послуги з приєднання до електричних мереж ініціатором укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії є оператор системи.
- (16) Договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії є публічним договором приєднання та укладається на основі типового договору, що є додатком 3 до Правил та як правило, укладається шляхом приєднання споживача за заявою-приєднанням до розробленого оператором системи договору на умовах складеного оператором системи паспорта точки розподілу/передачі.
- (17) Оператор системи зобов'язаний розмішувати актуальну редакцію договору про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії та роз'яснення щодо укладення договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії на сторінці свого офіційного вебсайту із розміщенням посилання на головній сторінці та у власних центрах обслуговування споживачів.
- (18) Якщо за об'єктом оформлено паспорт точки (паспорти точок) розподілу/передачі, оператор системи не має права відмовити споживачу у приєднанні до договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії. При цьому сторони можуть за взаємною згодою оформляти в установленому Правилами порядку додатки до договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії, у яких узгоджуються організаційні та технічні особливості розподілу/передачі електричної енергії, за умови надання споживачем документів, передбачених Правилами для укладення договору та підписання відповідних додатків до договору.
- (19) Оператор системи зобов'язаний забезпечити споживачу дистанційний доступ до договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії, укладеного за допомогою інформаційно-комунікаційних систем та/або засобів електронної комунікації та додатків до нього, а також до електронних документів, створених у межах виконання договору, та інформації, пов'язаної з виконанням договору, у тому числі через особистий кабінет споживача на своєму офіційному вебсайті.
- (20) Договір споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії, укладений за допомогою інформаційно-комунікаційних систем та/або засобів електронної комунікації, вважається таким, що укладений у письмовій формі.
- (21) Відповідно до пункту 2.1.8. Правил для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу/передачі електричної енергії заявник у разі зміни споживача, форми власності чи власника електроустановки має надати оператору системи такі документи:

- 1) заяву про укладення відповідного договору із зазначенням місцезнаходження об'єкта та реквізитів заявника та наявності паспорта точки розподілу/передачі;
- 2) для юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: витяг з ЄДР, роздрукований із мережі Інтернет, або копію довідки, або копію виписки з ЄДР;
- для фізичних осіб: копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера або реєстраційного номера картки платника податків або копію паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні або інші переконання відмовляються від прийняття ідентифікаційного номера, офіційно повідомили про це відповідні органи державної влади і мають відмітку у паспорті);
- 3) копію документа, яким визначено право власності чи користування на об'єкт (приміщення), або копію документа, що підтверджує право власності чи користування на земельну ділянку або її частину (у разі відсутності на відповідній земельній ділянці об'єкта), право на розміщення електроустановок на території здійснення господарської діяльності з розподілу/передачі електричної енергії (у разі відсутності об'єкта споживача);
- 4) у разі смерті побутового споживача, особа (спадкоємець), що звертається для укладення договору, має надати копію довідки від нотаріуса, що підтверджує подання заяви про прийняття спадщини. Переважне право на укладення такого договору має право особа (спадкоємець), яка проживає за адресою місцезнаходження об'єкта побутового споживача, та надасть документальне підтвердження місця реєстрації або довідку органів місцевого самоврядування про місце фактичного проживання за адресою місцезнаходження об'єкта побутового споживача;
- 5) копію документа про підтвердження повноважень особи на укладення договору (витяг з установчого документа про повноваження керівника (для юридичних осіб), копію довіреності, виданої в установленому порядку тощо), за необхідності;
- 6) копію декларації (повідомлення) про початок виконання будівельних робіт або дозволу на виконання будівельних робіт (для укладення договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) та постачання електричної енергії на будівельні майданчики, у разі якщо наявність такого дозволу є обов'язковою або зазначені документи вимагаються законодавством у сфері містобудування) та/або у визначених законодавством випадках, копію декларації про готовність об'єкта до експлуатації або сертифіката (для новозбудованих та реконструйованих електроустановок);
- 7) довідку про обсяги очікуваного споживання електроенергії окремо за кожною площиною вимірювання споживача (крім побутових споживачів).

5. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (22) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, здійснено визначення становища АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах території ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО».
- (23) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

5.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (24) Відповідно до пункту 3.1 Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

5.1.1. Суб'єкт господарювання

- (25) Об'єктом аналізу є АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» – суб'єкт господарювання, який надає послугу з розподілу електричної енергії.

5.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (26) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є послуги з розподілу електричної енергії (далі – Послуги).

5.2 Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

5.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (27) Відповідно до пункту 4.1 Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (28) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (29) Товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є послуги з розподілу електричної енергії.

5.2.2 Перелік основних покупців (споживачів, користувачів).

- (30) Пунктом 1.3. Методики визначено, що споживач - юридична чи фізична особа, яка здійснює діяльність з придбання та використання товарів, послуг, робіт на відповідному товарному (товарних) ринку (ринках).
- (31) Основними споживачами послуги з розподілу електричної енергії виступають фізичні особи, юридичні особи або фізичні особи – підприємці електроустановки яких приєднані на території діяльності оператора системи розподілу, та які на підставі відповідного договору замовляють у оператора системи розподілу відповідну послугу.

5.2.3 Визначення товарних меж ринку

- (32) Відповідно до пунктів 5.1 Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (33) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (34) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (35) Відповідно до пункту 78 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок електричної енергії», розподіл електричної енергії – транспортування електричної енергії від електроустановок виробників електричної енергії або електроустановок оператора системи передачі мережами оператора системи розподілу, крім постачання електричної енергії.
- (36) Постачання електричної енергії суб'єктам господарської діяльності, що використовують електричну енергію для власних потреб, є неможливим без одночасного надання послуги з розподілу електричної енергії.
- (37) За таких обставин послуги з розподілу електричної енергії за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.
- (38) Статтею 1 Закону України «Про природні монополії» визначено, що:
- природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги);
 - суб'єкт природної монополії – суб'єкт господарювання (юридична особа) будь-якої форми власності, який виробляє (реалізує) товари на ринку, що перебуває у стані природної монополії
- (39) Відповідно до абзацу восьмого частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії», регулюється діяльність суб'єктів природних монополій у сфері розподілу електричної енергії.
- (40) Згідно із частиною другою статті 5 Закону України «Про природні монополії», Зведений перелік суб'єктів природних монополій ведеться Антимонопольним комітетом України на підставі реєстрів суб'єктів природних монополій у сфері житлово-комунального господарства, що формуються національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, а в інших сферах, в яких діють суб'єкти природних монополій, - національними комісіями регулювання природних монополій у відповідній сфері або органами виконавчої влади, що здійснюють функції такого регулювання до створення зазначених комісій.
- (41) Відповідно до частини другої статті 5 Закону України «Про природні монополії», АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» є суб'єктом природної монополії на ринку послуг з розподілу електричної енергії на території, зокрема, Полтавської області, про що

внесено відомості до Зведеного переліку суб'єктів природних монополій, який розміщено на офіційному вебсайті Антимонопольного комітету України.

- (42) Отже, товарними межами ринку є послуги з розподілу електричної енергії (передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами)

5.2.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (43) Відповідно до пункту 6.1 Методики, територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (44) Відповідно до пункту 1.3. Методики, територіальними (географічними) межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (45) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання вказаних вище послуг, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні. Прокладення система ліній, допоміжного обладнання, обладнання для трансформації та перемикачів, що використовується для розподілу електроенергії поряд з існуючими, є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (46) Відповідно до абзацу четвертого пункту 1.3 Ліцензійних умов, місце провадження господарської діяльності – територія адміністративно-територіальної одиниці, в межах якої розташовані система розподілу електричної енергії, що перебуває у власності, господарському віданні (щодо державного або комунального майна) або в управлінні на підставі договору управління активами, укладеного з Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, здобувача ліцензії (ліцензіата), та електричні мережі інших власників, які не здійснюють розподіл електричної енергії відповідно до закону та приєднані безпосередньо або через електричні мережі інших власників до системи розподілу електричної енергії здобувача ліцензії (ліцензіата), до якої (яких) приєднано не менше 50000 споживачів (абонентів), а також територія, на якій розташовані електричні мережі інших власників (а також їх субспоживачів), приєднаних до мереж оператора системи передачі, які не здійснюють розподіл електричної енергії відповідно до закону (далі – власники електромереж) та з якими було укладено договір про постачання електричної енергії або договір про спільне використання технологічних електричних мереж до здійснення заходів з відокремлення. Вимога щодо кількості підключених споживачів (абонентів) поширюється виключно на здобувачів ліцензії
- (47) Відповідно до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1442 «Про видачу ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (із змінами), АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії у межах місць провадження господарської діяльності.
- (48) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії на території, яка визначена в додатку до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1442 «Про видачу ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» ліцензії з розподілу електричної енергії та

анулювання ліцензій з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами і постачання електричної енергії за регульованим тарифом» (із змінами), у межах місць провадження господарської діяльності відповідно до додатка до цієї постанови.

- (49) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з розподілу електричної енергії, враховуючи технологічні особливості здійснення ТОВАРИСТВОМ господарської діяльності з розподілу електричної енергії на підставі ліцензійних умов, є територія ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» відповідно до додатку 1 до цих рекомендацій (далі – Територіальні межі).
- (50) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» в Територіальних межах не має конкурентів на ринку Послуг, отже, споживачі, електроустановки яких приєднані до системи розподілу електричної енергії ТОВАРИСТВА, не мають можливості отримувати послуги з розподілу електричної енергії від інших ліцензіатів.

5.2.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (51) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (52) Ринок, на якому протягом певного часу діє один і той самий склад продавців та покупців, може розглядатись, як ринок товару із сталою структурою.
- (53) Часовими межами ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах території ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», визначено період з серпня 2023 року по березень 2025 року та станом на квітень 2025 року, тобто проміжок часу, протягом якого незмінними залишались структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

5.2.6 Бар'єри вступу на ринок

- (54) Відповідно до пункту 9.1 Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (55) З огляду на обмеження, що пов'язані з територією розміщення (розташування) електричних мереж, потенційні конкуренти на ринку послуг з розподілу електричної енергії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством), відсутні.
- (56) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (57) Основними бар'єрами вступу на ринок послуг з розподілу електричної енергії є обмеження, пов'язані з необхідністю наявності у власності суб'єкта господарювання,

який має намір вступити на ринок, об'єктів електроенергетики (електричних станцій, підстанцій, мереж, призначених для розподілу електричної енергії від магістральної мережі та/або електричної станції до споживача), наявності ліцензії на право провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії.

- (58) ТОВАРИСТВО здійснює діяльність з розподілу електричної енергії в Територіальних межах, які не перетинаються з територією діяльності інших суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність на вказаному ринку.
- (59) Отже, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» здійснює діяльність з розподілу електричної енергії виключно в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).
- (60) Таким чином, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» у визначених Територіальних межах є єдиним суб'єктом господарювання, який надає послуги з розподілу електричної енергії.
- (61) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
 - на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

5.2.7 Установлення монопольного (домінуючого) становища АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

- (62) Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», з серпня 2023 року по березень 2025 року та станом на квітень 2025 року АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» має ознаки того, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах території ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» із часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

6. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (63) Східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) на виконання листа Антимонопольного комітету України від 19.12.2024 № 128-29.5/01-12292е (вх. від 20.12.2024 № 70-01/3361) керуючись положеннями пункту першого статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» здійснюється державний контроль за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на ринку розподілу електричної енергії, в частині відмов в укладенні договору споживача про розподіл (передачу) електричної енергії.
- (64) Листом від 17.01.2025 № 02.11/1605 (вх. від 20.01.2025 № 70-01/151) ТОВАРИСТВО повідомило Відділення, що АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» було відмовлено, зокрема, ТОВАРИСТВУ з ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ *«інформація, доступ до якої обмежено»* (далі – ТОВ *«інформація, доступ до якої обмежено»*) в укладенні договору про розподіл (передачу) електричної енергії через відсутність факту розірвання договору про розподіл з попереднім власником (користувачем) об'єкта (вихідний номер відмови 04.36/22616 від 24.08.2023).
- (65) За інформацією АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» (лист від 03.03.2025 № 02.11/5267, вх. від 04.03.2025 № 70-01/777) (далі – Лист), ТОВАРИСТВО 22.08.2023 отримало заяву

від ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» про переукладення договору № інформація, доступ до якої обмежено з ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ інформація, доступ до якої обмежено (далі – ФОП інформація, доступ до якої обмежено) на ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» в зв'язку з придбанням торговельного павільйону у ФОП інформація, доступ до якої обмежено за адресою: інформація, доступ до якої обмежено. До заяви було додано документи відповідно до пункту 2.1.8 Правил, зокрема, копію договору-купівлі продажу від 15.06.2017, за яким ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» приймає у власність торговельний павільйон за адресою: інформація, доступ до якої обмежено.

- (66) З наданої до АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» копії договору купівлі-продажу від 15.06.2017 вбачається, що відчуження об'єкта здійснено попереднім власником – інформація, доступ до якої обмежено та з яким ТОВАРИСТВО уклало договір про постачання електричної енергії від 04.06.2014 № інформація, доступ до якої обмежено (з 01.01.2019 – договір споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії о/р інформація, доступ до якої обмежено).
- (67) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» листом від 24.08.2023 № 04.36/22616 (є додатком до Листа) повідомило ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено», зокрема, наступне.
- (68) «До наданої Вами заяви про укладення договору про розподіл додано копію договору купівлі-продажу від 15.06.2017, предметом якого є торговельний павільйон, площею 72 кв. м., який тимчасово розташований за адресою: інформація, доступ до якої обмежено.

Водночас, з копій документів, на підставі яких було укладено договір про постачання електричної енергії з ФОП інформація, доступ до якої обмежено, на умовах якого останній приєднувався до діючого договору про розподіл та з копій доданих Вами до заяви про укладення договору документів неможливо встановити, що об'єкт ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» є тим самим об'єктом, на який надаються послуги з розподілу ФОП інформація, доступ до якої обмежено, через що АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» направило останньому пропозицію розірвати договір про розподіл, або іншим чином підтвердити, що ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» є новим власником (користувачем) об'єкта ФОП інформація, доступ до якої обмежено.

До того, ж відповідно до п.2.1. Порядку розміщення тимчасових споруд для провадження підприємницької діяльності, затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 21.10.2011 № 244 (далі – Порядок розміщення тимчасових споруд) підставою для розміщення ТС є паспорт прив'язки ТС.

З урахуванням викладеного вище, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» матиме можливість врегулювати договірні відносини з розподілу електричної енергії з ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» після розірвання договору про розподіл з ФОП інформація, доступ до якої обмежено або отримання від ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» копії паспорта прив'язки тимчасової споруди для провадження підприємницької діяльності» (мова оригіналу).

- (69) Крім того, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» листом від 24.08.2023 № 04.36/22615 (є додатком до Листа) направило ФОП інформація, доступ до якої обмежено проєкт угоди про розірвання договору, запропонувавши її розглянути, підписати й повернути один примірник, або іншим чином підтвердити, що ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» є новим власником (користувачем) об'єкта ФОП інформація, доступ до якої обмежено.

- (70) Станом на момент надання відповіді (03.03.2025) на вимогу Відділення, ФОП *інформація, доступ до якої обмежено* не було повідомлено АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» про результат розгляду пропозиції про розірвання договору про розподіл.
- (71) АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» направило ТОВ *інформація, доступ до якої обмежено* лист від 03.03.2025 № 02.11/5266 (є додатком до Листа) в якому повторно запропонувало для врегулювання договірних відносин з розподілу електричної енергії між ТОВАРИСТВОМ та ТОВ *інформація, доступ до якої обмежено* надати копію паспорта прив'язки тимчасової споруди, виданого у відповідності до вимог Порядку розміщення тимчасових споруд, який не передбачений в переліку необхідних документів згідно пункту 2.1.8. ПРРЕЕ.
- (72) У Листі АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» повідомило Відділення, що *«Порядок укладання договору про надання послуг з розподілу електричної енергії визначено главою 11.3 розділу XI КСР, главою 2.1 розділу II ПРРЕЕ»*.
- Згідно з п. 1.2.15. ПРРЕЕ укладення, внесення змін, продовження строку дії чи розірвання будь-якого із договорів, передбаченого цими Правилами, здійснюється відповідно до вимог законодавства та цих Правил.*
- Водночас абз. 6, п. 4.27. ПРРЕЕ передбачено, що з новим споживачем укладаються договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема цих Правил, після припинення дії договорів зі споживачем, який звільняє приміщення, у частині постачання та розподілу електричної енергії на цей об'єкт.*
- Аналогічну вимогу сформовано у п. 11.5.11. КСР, відповідно до якого договір про надання послуг з розподілу електричної енергії з новим Користувачем укладається після припинення договору про надання послуг з розподілу електричної енергії із Користувачем, який здійснив продаж/передачу прав власності/користування на електроустановку (об'єкт)» (мова оригіналу).*
- (73) Тобто, АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» повідомило ТОВ *інформація, доступ до якої обмежено* про неможливість укладення договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, **аргументуючи це наявним чинним договором, укладеним з ФОП інформація, доступ до якої обмежено** (попередній власник торговельного павільйона за адресою: *інформація, доступ до якої обмежено*), відсутністю документального підтвердження, що тимчасова споруда, право власності на яку виникло у ТОВ *інформація, доступ до якої обмежено* є тим самим об'єктом, на який надається послуга з розподілу ФОП *інформація, доступ до якої обмежено* на підставі договору про розподіл о/р *інформація, доступ до якої обмежено* та не наданням копії паспорта прив'язки тимчасової споруди.
- (74) Дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», які полягають у відмові ТОВ *інформація, доступ до якої обмежено* в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, аргументуючи це наявним чинним договором, укладеним з ФОП *інформація, доступ до якої обмежено* (попередній власник торговельного павільйона за адресою: *інформація, доступ до якої обмежено*), суперечать положенням пункту 4.27 розділу IV ПРРЕЕ, в якому зазначено, зокрема, наступне:
- дія договору споживача про надання послуг з розподілу (передачі) електричної енергії достроково припиняється у разі отримання оператором системи від нового або від попереднього власника (користувача) об'єкта споживача документального підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта;
 - у такому разі дія відповідних договорів припиняється в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових

зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) їх дія продовжується до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами;

- з новим споживачем укладаються договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема Правил, після припинення дії договорів зі споживачем, який звільняє приміщення, у частині постачання та розподілу електричної енергії на цей об'єкт.

- (75) Отже, у відповідності до положень законодавства у сфері енергетики однією з підстав для дострокового припинення договору з попереднім власником, є, зокрема, отримання ОСР від нового власника підтвердження факту зміни власника (користувача) цього об'єкта.
- (76) Оскільки, ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» до заяви на переукладення договору № інформація, доступ до якої обмежено з ФОП інформація, доступ до якої обмежено на ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» в зв'язку з придбанням торговельного павільйону у ФОП інформація, доступ до якої обмежено за адресою: інформація, доступ до якої обмежено надало копію договору-купівлі продажу від 15.06.2017, а паспорт прив'язки тимчасової споруди, виданого у відповідності до вимог Порядку розміщення тимчасових споруд не передбачений в переліку документів згідно пункту 2.1.8. ПРРЕЕ, то ТОВ «інформація, доступ до якої обмежено» має право на укладення договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії на підставах визначених Правилами.
- (77) В такому випадку договір, укладений між АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» та ФОП інформація, доступ до якої обмежено, припиняє дію в частині постачання та розподілу електричної енергії на об'єкт, а в частині виконання фінансових зобов'язань сторін (які виникли на дату припинення дії договорів) їх дія продовжується до дати здійснення повного взаєморозрахунку між сторонами. З новим споживачем мають укладатися договори відповідно до вимог законодавства України, зокрема, відповідно до вимог ПРРЕЕ.

7. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

- (78) Отже, дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», які полягають у відмові в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів внаслідок неможливості отримання відповідної послуги на договірних умовах, які передбачають наявність прав та обов'язків сторін.
- (79) Такі дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з розподілу електричної енергії, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома надавачами послуг, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого надавача таких послуг.
- (80) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів альтернативи щодо придбання таких послуг, інакше ніж у АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», вищезазначені дії можуть призвести до настання негативних для споживачів наслідків.
- (81) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (82) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монополюним (домінуючим) становищем.

- (83) Таким чином, дії АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», які полягають у відмові в укладенні договору споживача про надання послуг з розподілу електричної енергії, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, що передбачене пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з розподілу електричної енергії у межах території ліцензійної діяльності АТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», шляхом вчинення дій, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (84) Згідно із частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

Враховуючи наведене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, керуючись статтею 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (зі змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» (ідентифікаційний код юридичної особи – *«інформація, доступ до якої обмежено»*) такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

припинити дії, які полягають у відмові в укладенні договору з ТОВ *«інформація, доступ до якої обмежено»* про надання послуг з розподілу електричної енергії та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду рекомендацій АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО» необхідно повідомити Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (за адресою: вул. Капітана Володимира Кісельова, 1, м. Полтава, 36014 та на e-mail: khrv@amcu.gov.ua) у **30-денний термін з дня їх отримання** із наданням копій підтверджуючих документів.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.

Додаток до постанови НКРЕКП від 16.11.2018 № 1442 (із змінами)

Місця провадження господарської діяльності з розподілу електричної енергії ПУБЛІЧНОГО
АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО»

1.	Територія Полтавської області в межах розташування системи розподілу електричної енергії, що перебуває у власності або господарському віданні (щодо державного або комунального майна) ПАТ «ПОЛТАВАОБЛЕНЕРГО», та електричних мереж інших власників, які приєднані до мереж ліцензіата (з якими укладені відповідні договори згідно із законодавством).	
2.	Чернігівська область: Прилуцький район:	«інформація, доступ до якої обмежено»
3.	Сумська область: Охтирський район Ромненський район	«інформація, доступ до якої обмежено»
4.	Харківська область: Зачепилівський район Валківський район Красноградський район	«інформація, доступ до якої обмежено»
5.	Дніпропетровська область: Магдалинівський район	«інформація, доступ до якої обмежено»
6.	Кіровоградська область: Світловодський район, смт Власівка	«інформація, доступ до якої обмежено»